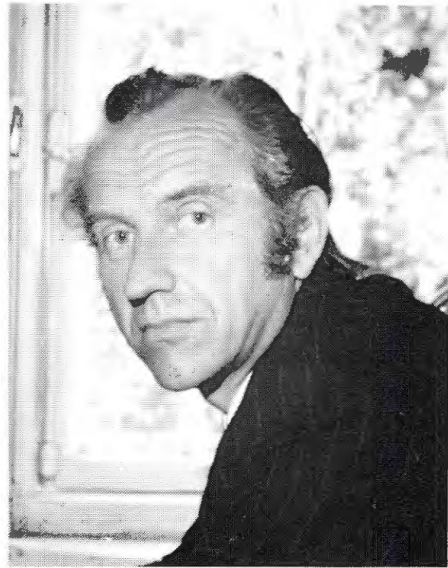

Valdek Pall 60-vuotias

Valdek Pall

Kesäkuun 30. päivänä täyttää 60 vuotta erityisesti virolaisen paikannimistön tutkijana tunnetuksi tullut filologiatieteiden tohtori Valdek Pall, Viron tiedeakatemian kielen ja kirjallisuuden instituutin murreosaston johtaja. Täysiä vuosikymmeniä liittyy Valdek Pallin elämään tänä vuonna myös toisella tapaa: hänen työpaikkansa on ollut instituutin murreosasto 30 vuoden ajan. Osaston johtajana Valdek Pall on ollut vuodesta 1976.

Valdek Pall on syntynyt Pohjois-Tartonmaalla, Sadalan kunnan Pedasin kylässä (eli hänen omien tutkimustulostensa mukaan ja suomeksi käännettynä »Satajalan Petä(jä)isissä»). Hän opiskeli Tarton yliopistossa suomalais-ugrilaisia kieliä ja sai tämän jälkeen aspirantuurin mordvan kielen tutkimuksia varten. Valdek Pallin kandidaatintutkimuksen aiheena (1955) olivatkin mordvan tempukset ja modukset (Ajad ja kõneviisid mordva keeltes). Kandidaatintutkinnon jälkeen Valdek Pall ennätti toimia muutamana vuoden opettajanakin (Tarton pedagogisessa korkeakoulussa) ennen siirtymistään Tallinnaan, Kielen ja kirjallisuuden instituutin monille suomalais-

sille tutuksi tulleeseen työyhteisöön.

Vaikka Valdek Pallin tieteelliset julkaisut liittyvätkin valtaosaltaan nimistötutkimuksen alaan, hän on monien kollegojensa tavoin ollut myös paljon muussa mukana. Niinpä nimi Valdek Pall löytyy monista lingvistikoiden julkaisuista myös niiden toimittajan kohdalta. Näistä uusimpia on Väike murdesõnastik -teoksen — nimestään huolimatta laaja — ensimmäinen osa (1982). Päätoimittajan vastuu Valdek Pallilla on ollut mm. 1972 ilmestyneen Eestiläis-suomalaisen sanakirjan julkaisemisessa sekä (1972—1976) aikakauslehdessä Sovetskoje finno-ugrovedeniye. Valdek Pallin monipuolinen asiantuntemus näkyy kyllä selvästi myös hänen artikkelituotannostaan, josta ensin osa on ilmestynyt aikakauslehdessä Keel ja Kirjandus. Onomastisten artikkeleiden lomassa on viime vuosina ilmestynyt mm. kirjoitus viron itämurteen suhteista naapurimurteisiin ja vatjaan (1982) sekä asiantunteva arvio venäläisen O. Tkatsenkon tutkimuksesta Merjanskij jazyk, joka käsittelee arvoituksellista merjan kieltä (1986). Varsinkin kotimaassaan Valdek Pall tunnetaan taitavana tieteen populaaristajana ja arvostettuna opettajana.

Pohjois-Tarttonmaan paikannimistön tutkimisen Valdek Pall sai tehtäväkseen jo pian Tallinnan instituuttiin tultuaan, 1950-luvun lopulla, ja ensimmäiset siihen liittyvät artikkelit ilmestyivät heti 1960-luvun alussa. Virolaiset paikannimikokoelmat — niin kuin omammekin — olivat tuohon aikaan vielä melko vajaat, mutta ne kasvoivat vuoteen 1977 mennessä lähes kaksinkertaisiksi eli n. 350 000 nimilippuun. Valdek Pallin laajasta tutkimusaiheesta syntyi onomastisia artikkeleita yhtä tasaiseen tahtiin, milloin yksittäisistä nimistä, milloin nimien rakenteesta, ongelmallisista nimityypeistä (esim. *-vere*, *-ste* ja *-si* -nimistä) tai nimistötutkimuksen teoriaan liittyvistä kysymyksistä. Myös systemaattisen nimistötutkimuksen asema Kielen ja kirjallisuuden instituutin piirissä vahvis-

tui, kun sinne 1972 perustettiin paikannimitutkimuksen jaos ja sen johtajaksi nimitettiin juuri Valdek Pall.

Vuonna 1969 valmistui painosta Põhja-Tartumaa kohanimet I, etymologiset tulokset sisältävä aineisto-osa monografiasta, joka koko laajuudeltaan kasvoi yli 600-sivuseksi (esitely Virittäjässä 1970 s. 92—95). Sen perusaineistona olivat tutkimusalueelta tallennetut n. 27 000 paikannimeä. — Tutkimuksen toinen osa, selkeä ja hyvin harkittu synteesi alueen keskeisimmästä nimistöstä, ilmestyi painettuna 1977. Filologiatieteiden tohtoriksi Valdek Pall oli kuitenkin väitellyt tällä tutkimuksella jo 1975. Olen kirjoittanut tutkimuksen jälkimäisestä osasta Virittäjässä jo aiemmin (1979 s. 248—251), joten totean tässä vain sen, että arvostan tuota tutkimusta vielä vuosikymmen sen ilmestymisen jälkeenkin aivan yhtä paljon kuin aiemminkin. Se tulee epäilemättä olemaan pitkään yksi suomalais-ugrilaisen toponomastiikan perusteoksista.

Vaikka Valdek Pallin työskäntä ajan mittaan on vain laventunut, hänen keskeisimpänä tutkimusalanaan on pysynyt edelleenkin onomastiikka. Tästä on myös suomalaiselle nimistötutkimukselle paljon hyötyä. Yksi mittavista ja laajaa asiantuntemusta vaativista tehtävistä on ollut esim. virolaisten paikannimien normalistamiskysymysten selvittely.

Valdek Pall on työskennellyt monille suomalaisillekin läheisillä aloilla niin pitkään, että hänellä on tšekäläisten kielitieteilijöiden — etenkin Kielen ja kirjallisuuden instituutissa vierailleiden — joukossa hyvin paljon ystäviä. Varmaan monella heistä on kuten minullakin päällimmäisenä mielessä samantapainen kuva hyvin ystävällisestä, avuliaasta, huumorintajuisesta ja maan tapaan vieraanvaraisesta miehestä, joka ei aina puhu kovin paljon. Koko tämä ystäväpiiri toivottaa Valdek Pallille merkkipäivän johdosta lämpimästi onnea.

EERO KIVINIEMI